

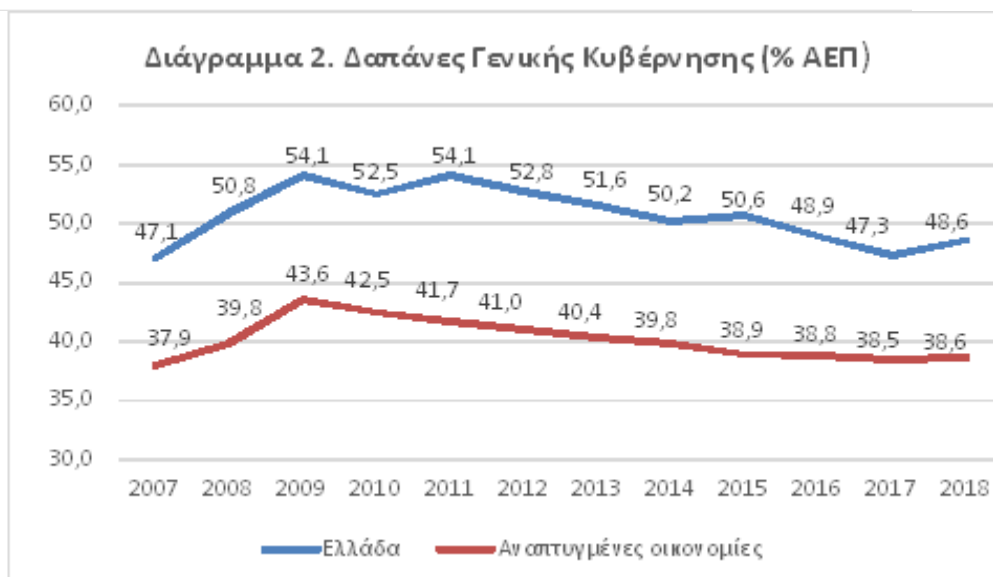
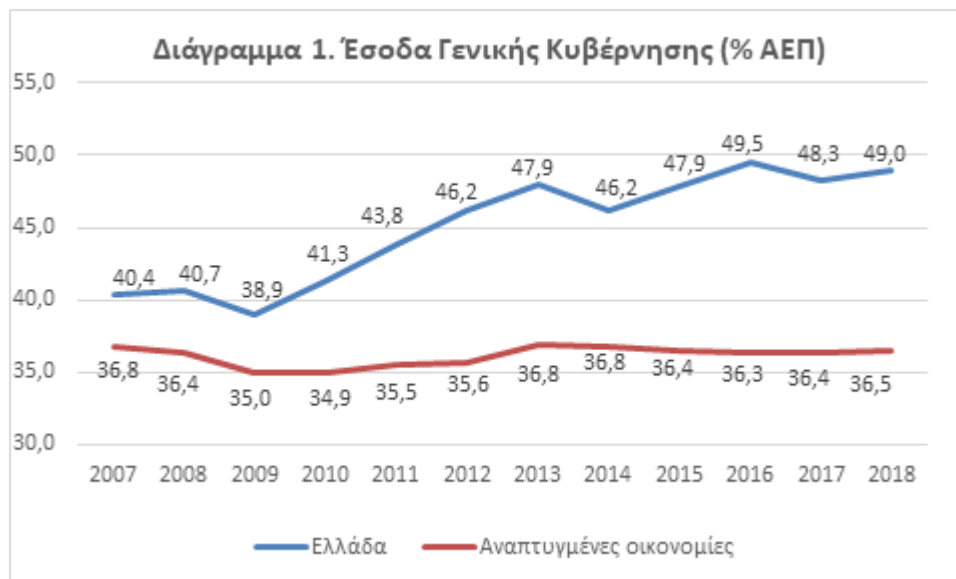
Να ξαναδούμε τα μέτρα για κατάργηση αφορολόγητου και περικοπή συντάξεων

Economia.gr, 02/07/2019

Λίγα 24ωρα πριν τις εκλογές η Μιράντα Ξαφά μίλησε στην *Οικονομική Επιθεώρηση* για την επόμενη ημέρα

Θεωρείτε ότι σήμερα είναι σταθεροποιημένη –ιδίως δημοσιονομικά– η ελληνική οικονομία; Μπορεί να απορροφήσει το σοκ από μια ριζική αλλαγή μείγματος πολιτικής, ιδίως από μια σημαντική μείωση φόρων;
Η Ελλάδα κατάφερε μια γιγαντιαία δημοσιονομική προσαρμογή, από έλλειμμα 36 δισ. ευρώ (15% του ΑΕΠ) το 2009 σε μικρό πλεόνασμα της τάξης του 1% του ΑΕΠ το 2017-18. Όμως, αυτή η προσαρμογή επιτεύχθηκε με τον χειρότερο δυνατό τρόπο, καθώς βασίστηκε κυρίως σε αυξήσεις φόρων και εισφορών, ενώ οι δαπάνες –κυρίως μισθοί και συντάξεις– κινήθηκαν παράλληλα με τον μέσο όρο των αναπτυγμένων χωρών (Διαγράμματα 1 και 2). Το πελατειακό κράτος αντιστάθηκε με επιτυχία σε κάθε μεταρρύθμιση και συνέχισε να ζει παρασιτικά σε βάρος του ιδιωτικού τομέα.

Πηγή: Έκθεση ΔΝΤ «Δημοσιονομικό Παρατηρητήριο» (Fiscal Monitor), Απρίλιος 2019

Όλοι (κυβέρνηση, αντιπολίτευση, θεσμοί, όπως μάθαμε να αποκαλούμε την τριόικα) ευθυγραμμίσθηκαν με τη μη περικοπή της «προσωπικής διαφοράς» στις συντάξεις από 1/1/2019, που έπαψε να θεωρείται μέτρο διαρθρωτικό και κατέστη δημοσιονομικό αφ' ης στιγμής προέκυψαν τα υπερπλεονάσματα. Αντέχει, όμως, το ασφαλιστικό σύστημα να χρηματοδοτεί τις υψηλές παλιές συντάξεις;

Τη στιγμή που η μέση σύνταξη είναι σχεδόν ίση με τον μέσο μισθό και ο λόγος εργαζομένων/συνταξιούχων φθίνει λόγω γήρανσης του πληθυσμού, το ασφαλιστικό σύστημα δεν είναι βιώσιμο. Η πρόσφατη μελέτη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής [Demographic Scenarios for the EU](#) δείχνει ότι το 2060 στην Ελλάδα θα αντιστοιχούν 169 μη ενεργά άτομα σε κάθε 100 εργαζομένους, λόγω υπογεννητικότητας, αύξησης του προσδόκιμου ζωής και σχετικά χαμηλής συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας. Υπάρχει, επίσης, θέμα ανισότητας μεταξύ γενεών: Οι παλαιοί συνταξιούχοι (πριν από τη μεταρρύθμιση Κατρούγκαλου) διατηρούν την «προσωπική διαφορά», ενώ οι νέοι συνταξιούχοι καλούνται να καταβάλλουν υψηλές εισφορές όσο εργάζονται για να εισπράξουν χαμηλές συντάξεις στη συνέχεια. Η περικοπή της

προσωπικής διαφοράς (μεταξύ των παλαιών συντάξεων και αυτών που προκύπτουν από τη μεταρρύθμιση Κατρούγκαλου) θα έπληττε κυρίως τους συνταξιούχους των ΔΕΚΟ και του Δημοσίου, που εισέπρατταν υψηλές συντάξεις σε σχετικά νεαρή ηλικία.

Καταργήθηκε και το μέτρο της μείωσης του αφορολόγητου από 1/1/2020. Ακόμα κι αν προκύψει το δημοσιονομικό περιθώριο, δεν θα ήταν προτιμότερη η διεύρυνση της φορολογικής βάσης, με παράλληλη ελάφρυνση των συντελεστών;

Φυσικά. Στην Ελλάδα το 52% των φορολογουμένων δεν πληρώνει καθόλου φόρο εισοδήματος, ενώ επιβάλλονται υψηλοί φόροι σε μια περιορισμένη φορολογική βάση. Το σύστημα αυτό είναι αντιαναπτυξιακό και άδικο, καθώς το 20% των φορολογουμένων πληρώνει το 80% του φόρου εισοδήματος. Πολλοί Έλληνες αναζητούν άλλη φορολογική κατοικία για να μειώσουν τα φορολογικά τους βάρη.

Χωρίς διεύρυνση της φορολογικής βάσης δεν είναι προφανές από πού θα προέλθει ο δημοσιονομικός χώρος για την απαραίτητη μείωση των συντελεστών φορολογίας.

Όλοι βλέπουν ότι με αποδυναμωμένους ρυθμούς μεγέθυνσης γύρω από το 2% ετησίως η προοπτική αληθινής εξόδου από την ήδη 10ετή κρίση παραμένει αμφίβολη. Όμως, αν επέλεγε κανείς ως βάση ριζικής αλλαγής μείγματος πολιτικής την εγκατάλειψη των υψηλών πρωτογενών πλεονασμάτων, πόσο θεωρείτε ότι κάτι τέτοιο θα γινόταν δεκτό από τους Ευρωπαίους εταίρους;

Οι Ευρωπαίοι εταίροι έχουν την εύλογη επιθυμία να πάρουν πίσω τα 200 δισ. ευρώ που μας δάνεισαν, επομένως θέλουν να εξασφαλίσουν ότι το ελληνικό χρέος παραμένει βιώσιμο. Για να συμβεί αυτό, πρέπει να έχουμε σχετικά υψηλά πρωτογενή πλεονάσματα ώστε να καλύπτονται οι τόκοι χωρίς προσφυγή σε δανεισμό. Αν τους πείσουμε ότι η ελληνική οικονομία μπορεί να αναπτυχθεί με υψηλότερους ρυθμούς από τους προβλεπόμενους, τότε μπορεί να δεχθούν ένα χαμηλότερο πρωτογενές πλεόνασμα, εφόσον το χρέος παραμένει βιώσιμο. Για να γίνει αυτό όμως, πρέπει να βελτιώσουμε την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας και το επιχειρηματικό κλίμα για να προσελκύσουμε επενδύσεις, πράγμα που θα πάρει χρόνο. Οι εταίροι θα πεισθούν μόνο εκ του αποτελέσματος.

Πού θα θεωρούσατε ότι βρίσκεται το επίπεδο παραγωγής πρωτογενών πλεονασμάτων που μπορεί να βγάξει η ελληνική οικονομία; Κάποτε στοχεύσαμε σε 4,5% του ΑΕΠ, τώρα είμαστε τυπικά σε 3,5% για 5ετία και 2,2% στη συνέχεια. Είτε μέσω αναδιαπραγμάτευσης (αντιπολίτευση), είτε μέσω του αποθέματος ρευστών διαθέσιμων (κυβέρνηση), στοχεύεται τώρα το 2,5% για τα επόμενα χρόνια. Με τι επίπεδο θα θεωρούσατε ότι είναι συμβατή μια επανεκκίνηση που θα πήγαινε τους ρυθμούς μεγέθυνσης άνω του 3%;

Κατ' αρχάς, η μείωση του πρωτογενούς πλεονάσματος δεν αρκεί για να πετύχουμε υψηλότερους ρυθμούς ανάπτυξης, επομένως η σχέση πρωτογενούς πλεονάσματος-ρυθμού ανάπτυξης δεν είναι μονοσήμαντη. Το βασικό ερώτημα είναι πώς θα χρησιμοποιήσουμε τον αυξημένο δημοσιονομικό χώρο. Αν τον σπαταλήσουμε σε παροχές, δεν πρόκειται να πετύχουμε ταχύτερη ανάπτυξη. Ανάπτυξη θα έχουμε μόνο αν αυξηθούν σημαντικά οι επενδύσεις, και αυτό απαιτεί βελτίωση σε πολλούς τομείς: λιγότερη γραφειοκρατία και πολυνομία, καλύτερη δημόσια διοίκηση, ταχύτερη απονομή δικαιοσύνης, επιτελικό κράτος. Απόλυτη προτεραιότητα είναι η τόνωση της παραγωγής με μείωση της

υπερφορολόγησης και η ολοκλήρωση των μεταρρυθμίσεων. Δεύτερη παρατήρηση είναι ότι ο στόχος για το πρωτογενές πλεόνασμα δεν μειώθηκε από 4,5% στο δεύτερο μνημόνιο σε 3,5% στο τρίτο χάρη στη δεινή διαπραγμάτευση της κυβέρνησης Τσίπρα, αλλά χάρη στη μείωση των επιτοκίων της ευρωζώνης σε επίπεδα πολύ χαμηλότερα από τα προβλεπόμενα. Μαζί με τα επιτόκια μειώθηκε και το πλεόνασμα που ήταν συμβατό με τη βιωσιμότητα του χρέους. Τέλος, το απόθεμα ρευστών διαθεσίμων είναι δανεικά λεφτά, που δεν αποτελούν υποκατάστατο του πρωτογενούς πλεονάσματος, επομένως δεν υπάρχει απολύτως καμία περίπτωση οι πιστωτές να αποδεχθούν την πρόταση της κυβέρνησης Τσίπρα.

Στον δημόσιο τομέα οι μισθοί παραμένουν σαφώς υψηλότεροι εκείνων στον ιδιωτικό, στρεβλώνοντας τα κίνητρα στην αγορά και επιβαρύνοντας τα δημόσια οικονομικά μιας χώρας με εξαιρετικά υψηλό χρέος και φόρους. Μήπως θα έπρεπε να ξαναδούμε τις προσωπικές διαφορές στους μισθούς των δημοσίων υπαλλήλων;

Ο πρώτος μισθός στο δημόσιο (780 ευρώ) είναι υψηλότερος από τον αντίστοιχο στον ιδιωτικό τομέα, ακόμη και μετά την αύξηση του κατώτατου ημερομισθίου στα 650 ευρώ τον μήνα (758 σε δωδεκάμηνη βάση). Αυτό αποτελεί ανωμαλία τη στιγμή που η δουλειά στο Δημόσιο είναι εξασφαλισμένη διά βίου, ενώ στον ιδιωτικό τομέα όχι. Πιστεύω όμως ότι οι μισθοί στον ιδιωτικό τομέα θα μπορούσαν να αυξηθούν γρήγορα με μια μεταρρυθμιστική κυβέρνηση ικανή να προσελκύσει επενδύσεις και να δημιουργήσει δουλειές. Στο Δημόσιο θα πρέπει να σταματήσει η πρακτική των επιδομάτων, που φαίνεται να ξαναρχίζει μετά το τέλος του τρίτου μνημονίου, καθώς και η απαράδεκτη πρακτική να αυξάνονται οι μισθοί σε ζημιολύστες κρατικές επιχειρήσεις, που θα πρέπει είτε να ιδιωτικοποιηθούν είτε να κλείσουν.

Ακούγεται ότι τους τελευταίους μήνες παρατηρείται μια αναθέρμανση της κτηματαγοράς. Φέρουσα ζήτηση θεωρείται ότι είναι επάνοδος της επένδυσης από το εξωτερικό, ή/και η άνθηση ζήτησης για χρήσεις των μορφών Airbnb. Εμπιστεύεστε ότι θα μπορούσαμε να είμαστε σε σημείο καμής; Θα μπορούσε κάτι τέτοιο να αποβεί σωτήριο για την ανόρθωση των ισολογισμών των τραπεζών;

Η αναθέρμανση της αγοράς ακινήτων ασφαλώς βοηθάει τις τράπεζες εφόσον αυξάνει την αξία του ενέχυρου για στεγαστικά και επιχειρηματικά δάνεια, αλλά δεν λύνει το πρόβλημα των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων, που ξεπερνούν το 45% του συνόλου. Το ΔΝΤ είχε προτείνει να χρησιμοποιηθούν 10 δισ. ευρώ από τα χρήματα που περίσσεψαν από το τρίτο πρόγραμμα σταθεροποίησης για ανακεφαλαιοποίηση τραπεζών, ώστε να έχουν την κεφαλαιακή επάρκεια που θα τους επέτρεπε να μειώσουν άμεσα τα κόκκινα δάνεια μέσω πωλήσεων σε εξειδικευμένα funds. Από τη στιγμή που αποκλείστηκε αυτή η λύση, απομένουν οι δύο προτάσεις, της Τράπεζας της Ελλάδος και του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας, για δημιουργία ενός οχήματος ειδικού σκοπού (SPV), ενός είδους bad bank, όπου οι τράπεζες θα μπορούν να μεταφέρουν ένα τμήμα των κόκκινων δανείων τους. Εδώ που φτάσαμε απαιτούνται δραστικές λύσεις για δραστική μείωση των κόκκινων δανείων, ώστε να μπορέσουν οι τράπεζες να χρηματοδοτήσουν την οικονομία.